

Jörgen From, Umeå universitet

**FJÄRRUNDERVISNING
=
PEDAGOGISK UTVECKLING!**

**Jörgen From
Pedagogiska institutionen**

UMEA UNIVERSITET

I KORTA DRAG...

Fjärrundervisning:

- Innebär pedagogisk utveckling
- Innebär skolutveckling
- Är en central strategisk del i skolans digitalisering

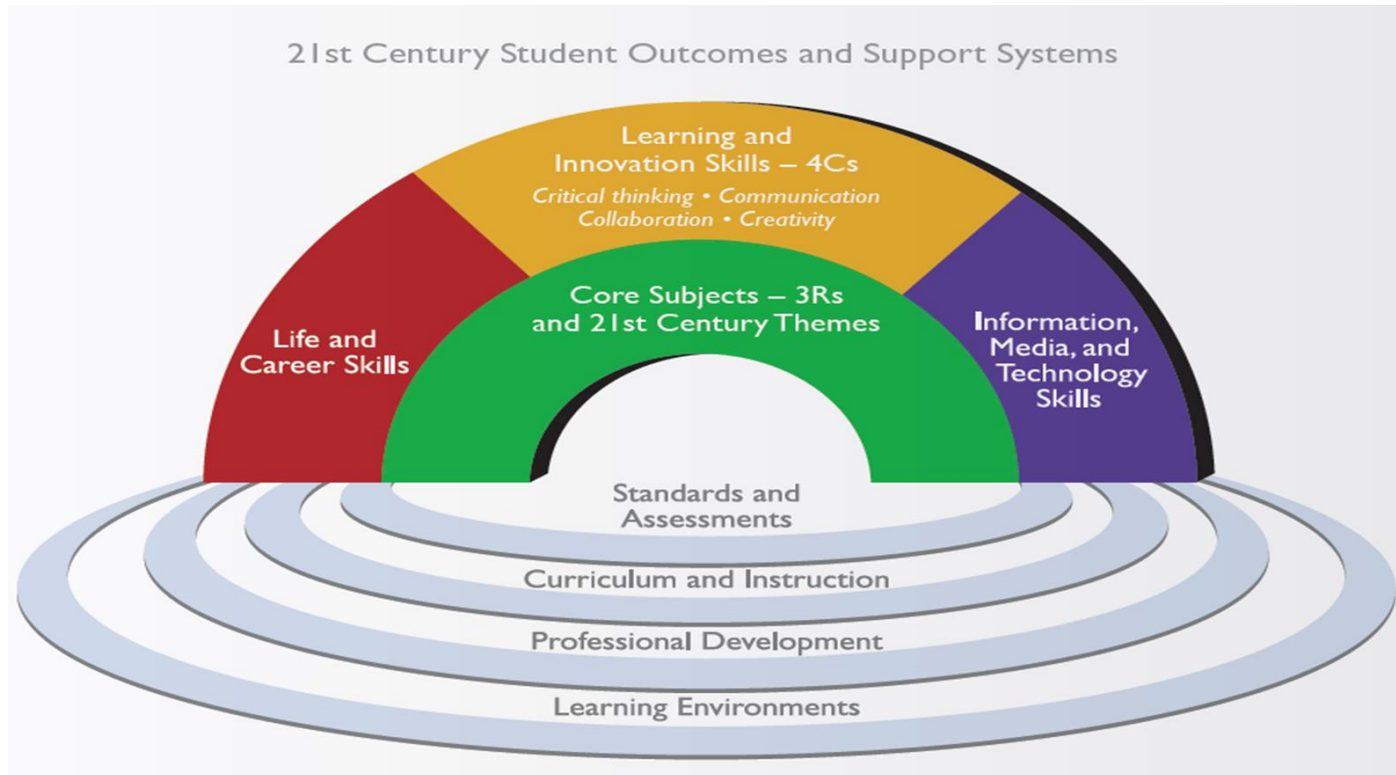
NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER

”Paradigmskifte” - ” Digital revolution” - ”Den andra maskinåldern” – ”Den fjärde industriella revolutionen”

- Omstrukturering av samhälle och näringsliv (Kodak - Instagram)
- Efterfrågan på kompetens förändras
- Lärande och tillgång till såväl information som personer blir alltmer oberoende av plats (allt större intresse för mobilt lärande)

NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER

NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER

Skolans digitalisering har varit i fokus länge i Sverige, exempelvis

80-talet: Datakunskap och datasalar

90-talet: policytexter som ”*Vingar åt människans förmåga*” eller ”*Lärandets verktyg*”, projekt som Datorn i skolan

2000-talet: multimedia och projekt som Itis (1,5 miljarder...)

2010-talet: Unos-uno/en-till-en

Trots det inte så stort genomslag....och nu:

NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER

Nationell IT-strategi för skolväsendet

Förändringar i styrdokumentet - elever i den svenska grundskolan ska lära sig:

- att förstå digitaliseringens påverkan på samhället
- att kunna använda och förstå digitala verktyg och medier
- att ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt
- att kunna lösa problem och omsätta idéer i handling.

Vad innebär detta?

FORSKNING

- Allmänna investeringar i IKT i utbildning, utan specifika syften för vad man investerar i eller hur IKT ska användas i undervisningen, ger i bästa fall blandade resultat.
- Effektiviteten av IKT i undervisning i hög utsträckning beror på hur den används och vilket (pedagogiskt) syfte den ska tjäna.

Haelermans, C (2017) Digital Tools in Education. On Usage, Effects, and the Role of the Teacher

FORSKNING

Det finns ingen korrelation mellan användning av IKT – prestation på tester/prov

Det finns en uppenbar korrelation mellan att använda IKT för att stödja lärande - stora förbättringar i prestation på tester/prov

- Stor potential för pedagogisk utveckling via IKT
- Hela verksamheten, inte bara undervisning, ger de bästa effekterna

FORSKNING

Några framgångsfaktorer:

- Undervisningens behov styr teknikanvändning
- Samarbete och ledarskap i hela linjen huvudman - skolledning – lärare
- Lärare leder elevernas arbete, oavsett om de arbetar ensamma eller i grupp - det pedagogiska ledarskapet!

Fjärrundervisning – ett sämre alternativ till reguljär undervisning, eller en medveten användning av IKT för att stödja elevers lärande?

PROJEKT

Från teknik...

- Dåligt ljud/lagg...
- Vilken utrustning...
- Vilka verktyg....
- Hur genomföra rent tekniskt....

Tar tid....

...till pedagogik:

- ...hur fördela ord
- ...hur kunna se varandra
- ...alltmer nöjda elever och
- ...alltmer nöjda lärare

...vinner tid

PROJEKT

Tekniken anpassas till pedagogiken, börjar gynna pedagogisk utveckling (*vanlig process!*):

- *IT stöttar våra lektioner, inte styr...*
- *Vi kan använda teknikstödda uppgifter som engagerar alla elever...*
- *Vi utvecklar vårt 'tänk'...*

En ökad efterfrågan om att rektor/ledning agerar/tar ansvar

PROJEKT

Konkreta erfarenheter/praktiska tips:

- Involvera handledaren som pedagogisk resurs – långsiktig samplanering, samarbete, löpande kommunikation och informationsutbyte
- Använd flera skärmar så lärare och elever ser varandra
- Kom ihåg att eleven kan vara en resurs för såväl ämneslärande som teknikhantering
- Se till att eleven har (tillgång till) allt material innan lektionen startar
- Prioritera ett bra ljud

PROJEKT

Konkreta erfarenheter/praktiska tips:

- Flexibilitet, plan A, B och C...
- Framförhållning, annan typ av planering
- Tydlighet, ju bättre struktur och tydlighet desto bättre går det
- Lyhördhet, fokus på det som händer i klassrummet

”Samma” förhållningssätt som reguljär?

PROJEKT

Fjärrundervisning innebär att undervisning blir mer en kollegial angelägenhet och en verksamhetsfråga, ej en fråga för den enskilde läraren (*vanlig process!*)

Behov av ett strategiskt ledarskap, tex:

- Förutsättningar, infrastruktur och stöd
- Kvalitet
- Utveckling
- Organisation av verksamheten

”Fjärrundervisning har på kort tid gått från att vara en ganska rörig undervisningsform, med rädsla för teknikstrul och diskussion om mjukvaror, till att bli något som är pedagogiskt utvecklande!”

PROJEKT

Lärarna gick:

- Från att se *fungerande teknik* som den viktigaste faktorn för att lyckas med fjärrundervisning till att betona *förhållningssätt, samarbete* och ett *strategiskt ledarskap*.
- Från att se fjärrundervisning som ett *alternativ* till reguljär undervisning, till att se den som *central* för såväl den egna professionella utvecklingen som för skolans digitalisering.
- Från att sköta sin egen undervisning *själv* till att se undervisning som en *teamaktivitet* som involverar kollegor och det omgivande *samhället* på ett nytt sätt

PROJEKT

Varför denna utveckling?

En rimlig slutsats - för lärarna har de digitala verktygen ett *pedagogiskt* syfte, digital teknik möjliggör att genomföra fjärrundervisning av hög kvalitet.

Digitaliseringen är sålunda inte ett mål i sig utan ett sätt att realisera pedagogiska mål, vilket pekar på att skolans digitalisering är en *pedagogisk* fråga och inte en teknisk. (Jfr tidigare satsningar likt Itis...)

AVSLUTANDE REFLEKTIONER

- Online assessment, Learning analytics (big data), vilka analyser på skol- och klassnivå?
- Aktivt ämnesövergripande lärande: problem-/case-baserat, autentiskt, samarbete – nationella prov, kunskapskriterier, betyg i ämnen?
- Omdesign av lärmiljöer tex Flipped Classroom, Blended learning multipla lärverktyg (BYOD, IoT), mobilitet, flexibilitet, kombinera synkront-asynkront - Lärarroll i förändring?
- Coding as a Literacy?
- VR – vad blir fjärrundervisning?

~~Reguljär, Fjärr, Distans...~~ Undervisning 2.0!

Vi har redan Elev 2.0... (förväntningar)

